

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060101

DOM
2021-08-27
Stockholm

Mål nr
M 10104-20

Sid 1 (5)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-08-27 i mål nr M 4636-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

Malmö kommun
205 80 Malmö

Ombud: Förbundsjuristen Erik Backlund
VA SYD
Box 191
201 21 Malmö

Motpart

1. Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

2. Samfällighetsföreningen Hällan i Tygelsjö
Box 10
218 76 Tygelsjö

SAKEN

Föreläggande att inrätta allmän va-anläggning för dricksvatten, spillvatten och dagvatten i Tygelsjö i Malmö kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1711310

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Malmö kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut.

Länsstyrelsen i Skåne län och **Samfällighetsföreningen Hällan i Tygelsjö** har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Kommunen har anfört bl.a. följande:

Kommunen har inrättat ett verksamhetsområde för vattentjänster. Vatten och avlopp är redan ordnat för området genom att va-huvudmannen VA SYD levererar dricksvatten till och omhändertar spillvatten från gemensamhetsanläggningen. Regleringen i 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) betyder inte att va-huvudmannen måste gå in i ett föreningsområde och ordna förbindelsepunkt vid varje enskild fastighet. Skyldigheten är redan uppfylld genom en förbindelsepunkt utanför området. Föreningsområdet kan liknas vid ett stort fastighetsområde inom verksamhetsområdet.

Länsstyrelsen kan enligt 51 § vattentjänstlagen förelägga va-huvudmannen att tillgodose behovet av va-tjänster. Den situationen föreligger dock inte i detta fall. Länsstyrelsen har inte rätt att förelägga kommunen att överta en enskild va-anordning, i detta fall en gemensamhetsanläggning, eftersom det inte finns en sådan skyldighet enligt vattentjänstlagen. Va-huvudmannen har en rätt att överta enskilda anläggningar enligt 39 § vattentjänstlagen men endast om va-huvudmannen är villig att göra så. Det är således en förhandlingsfråga mellan va-huvudmannen VA SYD och samfällighetsföreningen men inget länsstyrelsen kan förelägga om.

Länsstyrelsen har anfört bl.a. följande:

Länsstyrelsen har i det överklagade beslutet inte förelagt kommunen att överta en enskild va-anläggning. Länsstyrelsen har, med stöd av 6 § andra punkten och 51 § vattentjänstlagen, förelagt kommunen att se till att behovet av vattenförsörjning och avlopp för befintlig bebyggelse tillgodoses genom en allmän va-anläggning inom ett befintligt verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten och dagvatten. I 39 § vattentjänstlagen regleras va-huvudmannens rätt att lösa in en enskild anläggning som ligger inom en allmän va-anläggning. Att någon motsvarande skyldighet för en va-huvudman att ta över en befintlig enskild anläggning inte föreligger saknar betydelse i sammanhanget.

I aktuellt fall har kommunen tidigare beslutat om att inrätta ett verksamhetsområde utan att se till att behovet snarast och så länge behovet finns kvar, genom en allmän va-anläggning tillgodoses i området. Det framgår inte av förarbetena till vattentjänstlagen att det skulle ha varit avsikten att en kommun ska kunna fatta ett beslut om verksamhetsområde för kommunala vattentjänster i ett nytt planerat område enligt 6 § första punkten vattentjänstlagen, och i samband därmed bortse från andra punkten i samma bestämmelse. Om så vore fallet, kan kommande fastighetsägare indirekt komma att åläggas att själva tillgodose sina behov av vattentjänster genom en gemensamhetsanläggning.

Samfällighetsföreningen har anfört bl.a. följande:

Föreningen saknar kompetens, resurser och kapacitet att hantera en anläggning för vatten och avlopp. Det är orimligt att va-huvudmannen överlåter ett sådant viktigt uppdrag till ideella krafter inom ett kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp. VA SYD är en av Sveriges största va-huvudmän vilket innebär att de är bättre rustade för att ta hand om va-ledningsnätet än privatpersoner som saknar den erfarenhet och kunskap som krävs.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet är om det har funnits förutsättningar för länsstyrelsen att förelägga kommunen att inrätta en allmän va-anläggning inom befintligt verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten och dagvatten.

Enligt 6 § vattentjänstlagen ska kommunen om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse (1) bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och (2) se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

En allmän va-anläggning definieras i 2 § vattentjänstlagen som en va-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen.

Av 51 § vattentjänstlagen följer att länsstyrelsen utövar tillsynen över att kommunen fullgör skyldigheten enligt 6 § att tillgodose behovet av vattentjänster. Länsstyrelsen får förelägga kommunen att fullgöra skyldigheten.

I samband med att vattentjänstlagen infördes uttalades i förarbetena att kommunens ovillkorliga skyldighet att ordna en va-anläggning enligt tidigare lagstiftning skulle vara kvar men skärpas på så sätt att kommunen ska fullgöra sin skyldighet med en kommunal anläggning, dvs. en anläggning som kommunen äger eller har ett rättsligt bestämmande över (se prop. 2005/06:78, s. 28 f.). Av förarbetena framgår vidare att lagstiftaren inte fann skäl att införa den särreglering som va-lagsutredningen hade föreslagit vilken skulle ha gett kommunerna möjlighet att i vissa fall besluta om va-samverkan mellan fastighetsägare, genom en gemensamhetsanläggning, istället för att ordna en allmän va-anläggning (prop. 2005/06:78, s. 37 ff.).

I aktuellt fall har kommunen gjort gällande att skyldigheten enligt 6 § vattentjänstlagen uppfylls genom att kommunen har beslutat om verksamhetsområde och ordnat

försörjningen av va-tjänster till samfällighetsföreningens va-anläggning genom en förbindelsepunkt.

Som framgått av redogörelsen ovan har kommunen en skyldighet att tillgodose behovet av vattentjänster inom verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning, dvs. en anläggning som kommunen har ett rättsligt bestämmande inflytande över. Det är ett relativt stort antal fastigheter och bl.a. en förskola som har del i samfälligheten, som ligger inom aktuellt verksamhetsområde. Kommunen kan inte anses ha uppfyllt sin skyldighet att ha rättsligt bestämmande inflytande över va-anläggningen genom att endast ha ordnat förbindelsepunkt till samfällighetsföreningens enskilda va-anläggning. Det har därför funnits förutsättningar för länsstyrelsen att förelägga kommunen att inrätta en allmän va-anläggning inom befintligt verksamhetsområde på sätt som nu skett. Länsstyrelsens beslut kan inte uppfattas som en skyldighet för kommunen att ta över samfällighetsföreningens anläggning inom området. Överklagandet ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark och Marianne Wikman Ahlberg, tekniska rådet Yvonne Eklund samt hovrättsrådet Li Brismo, referent.

Föredragande har varit Linnea Haglund.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-08-27
meddelad i
Växjö

Mål nr M 4636-19

PARTER

Klagande

Malmö Stad
205 80 Malmö

Ombud: förbundsjuristen Erik Backlund
VA Syd
Box 191
201 21 Malmö

Motparter

1. Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

2. Samfällighetsföreningen Hällan i Tygelsjö
Box 10
218 76 Tygelsjö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut den 12 september 2019 i ärende nr 567-8738-2019, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande att inrätta allmän va-anläggning för dricksvatten, spillvatten och dagvatten i Tygelsjö i Malmö kommun.

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar Länsstyrelsen i Skåne läns beslut endast på så sätt att inrättandet av en allmän anläggning för de berörda fastigheterna ska vara färdig senast tre månader efter det att avgörandet i målet har vunnit laga kraft.

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet i övrigt.

Dok.Id 522324

Postadress
Box 81
351 03 Växjö

Besöksadress
Kungsgatan 8

Telefon
0470-560 100

E-post: mmd.vaxjo@dom.se
www.domstol.se/vaxjo-tingsratt

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) beslutade den 12 september 2019 att förelägga Malmö Stad (kommunen) att senast den 1 december 2019 inrätta en allmän va-anläggning inom verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten och dagvatten i Tygelsjö för område som framgår av till beslutet bifogad karta. Beslutet föregicks av att Samfällighetsföreningen Hällan i Tygelsjö (Samfällighetsföreningen) inkommit med en anmälan om att kommunen inte uppfyller sin skyldighet att inrätta allmän va-anläggning inom befintligt verksamhetsområde.

Kommunen har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Kommunen har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut.

Länsstyrelsen och **Samfällighetsföreningen** har bestridit bifall till överklagandet.

UTVECKLAN AV TALAN

Kommunen har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan. Länsstyrelsens beslut saknar laga stöd. Det finns ingen skyldighet för va-huvudmannen enligt lag att överta samfällighetsföreningens gemensamhetsanläggning. I förevarande fall är ett verksamhetsområde redan inrättat och kommunen ordnar redan försörjningen av va-tjänster till samfällighetsföreningen. Ett övertagande kommer att leda till ökade kostnader för båda parterna, bl.a. genom upprustning och besiktning av ledningsnätet men även genom tillkommande anläggningsavgifter. Länsstyrelsen har inte berört kostnadsfrågan eller vilka krav kommunen kan ställa på anläggningen.

Det har inte framkommit något som pekar på att gemensamhetsanläggningen i sig inte fungerar. Det är en relativt ny anläggning som endast omfattar ledningsnät, inte anläggningar för dricksvattenproduktion och spillvattenrening. Samfällighetsföreningen har huvudsakligen anfört att administrationen av föreningen är betungande samt att en förskola utgör en del av samfälligheten. Inget av detta utgör grund för övertagande av ett privat ledningsnät. Någon annan grund att ordna va-tjänster i ett större sammanhang utöver skyddet för människors hälsa eller miljön finns inte. Den praxis som länsstyrelsen har hänvisat till är inte relevant.

Att va-huvudmannen skulle tvingas överta en gemensamhetsanläggning på grund av föreningens administrativa svårigheter skulle även bidra till en ohållbar situation för va-huvudmannen. En stor mängd gemensamhetsanläggningar i va-Sverige är upprättade på samma sätt som den i Tygelsjö. Om länsstyrelsens tolkning av 6 § va-lagen ges företräde riskerar va-huvudmannen att när som helst tvingas ta över driften över dessa.

Gemensamhetsanläggningarnas ledningsnät är generellt sett inte upprättade enligt den standard som va-huvudmannen föreskriver för den allmänna va-anläggningen när det kommit till utrymme för underhåll och uppgrävning, spol- och nedstigningsbrunnar samt dimensionering. Dessutom ligger gemensamhetsanläggningens ledningsnät i kvartersmark, till vilken va-huvudmannen saknar rätt att ha ledningar i. Ett övertagande av ledningsnätet kräver sannolikt ombyggnad eller renovering av nätet, upphävande av detaljplanen, ny lantmäteriförrättning för att upphäva gemensamhetsanläggningen samt en förrättning för att ge va-huvudmannen rätt att ha ledningar i samfällighetens mark. Det kan dock vitsordas att gemensamhetsanläggningen ligger inom verksamhetsområde för dricks- och avloppsvatten samt delvis inom verksamhetsområde för dagvatten.

Länsstyrelsen har till stöd för sitt bestridande hänvisat till motiveringen i det överklagade beslutet med följande tillägg och förtydliganden. Samfälligheten bildades i samband med det politiskt antagna verksamhetsområdet för kommunalt dricks- och spillvatten. Kommunen har i samråd med ett byggföretag överlåtit

ansvaret för hela va-anläggningen genom att låta byggföretaget sälja husen med avloppsanläggningen som en samfällighet.

I tidigare prövade ärenden har va-huvudmännen övertagit en befintlig samfällighet som har funnits långt innan det fattats ett beslut om verksamhetsområde för kommunalt dricks- och spillvatten. I detta ärende väljer kommunen att i samband med nybyggnation överlåta ansvaret för va-anläggningen till en samfällighet där det egentligen är ett kommunalt ansvar från början. Det blir därför inkorrekt när kommunen skriver att de kommer att tvingas att ta över anläggningen. Det är ju kommunen som från början överlät ansvaret till fastighetsägarna genom att låta de ingå i en samfällighet även om verksamhetsområde för va beslutades samtidigt. Kommunen har alltså tillsidosatt sitt ansvar även om ledningsnätet ingår i definitionen för en va-anläggning. Kommunen anför vidare att inget ytterligare skydd för människors hälsa och miljön kommer uppnås om kommunen tvingas ta över anläggningen. Detta stämmer dock inte eftersom samfälligheten levererar dricksvatten till en skola och ett stort antal andra fastigheter. Styrelsen har därför ansvar för egenkontrollen enligt livsmedelslagstiftningen. När samfälligheten upplöses eller det av olika anledningar inte skulle finnas en fungerande styrelse på plats så kan vattenkvaliteten äventyras för skolan och för invånarna i området.

Samfällighetsföreningen har till stöd för sitt bestridande i huvudsak följande. Det stämmer att va redan är ordnat i området genom att va-huvudmannen levererar dricksvatten och omhändertar spillvatten från gemensamhetsanläggningen. Det som dock inte framgår av kommunens överklagande är att hela samfälligheten ligger inom beslutat verksamhetsområde för spillvatten och dricksvatten. Två tredjedelar av fastigheterna ligger även inom verksamhetsområde för dagvatten. Samfälligheten består av ungefär 200 villor, 36 bostadsrätter en förskola för 120 barn och en avstyckad gård. Ökad administration är inte Samfällighetsföreningens huvudargument för dess önskan att överlåta gemensamhetsanläggningen till va-huvudmannen. Önskan att upplösa gemensamhetsanläggningen grundas istället i det orimliga i att överlåta ansvaret för sista delen av va-försörjningen till privatpersoner

som ska hantera detta på sin fritid för denna typ av område. Framför allt upplevs drift, underhåll och ansvar för ledningsnätet som övermäktigt.

Det finns heller inte ett krav enligt detaljplanen att det ska vara en gemensamhetsanläggning för va inom området. Enligt planbestämmelserna ska marken på vissa markerade platser göras tillgänglig för gemensamhetsanläggning för ledningar. Det står inte specifikt att det gäller va-ledningar.

Om det behövs en förrättning för att kunna ha ledningar i samfällighetens gator, så kommer givetvis inte samfälligheten att motsätta sig varken servitut, markupplåtelse eller ledningsrätt för va-ledningar. Vad avser ledningarnas standard har Skanska hävdad att ledningarna är byggda enligt branschstandard samt att det inte finns något att oroa sig för avseende ledningarnas kvalitet.

Ur ett ekonomiskt perspektiv är kostnaden för VA-SYD och va-kollektivet att ta över samfällighetsföreningens ledningar försumbar medan kostnaden för Samfällighetsföreningen är betydande. Samfälligheten omsätter ungefär 1,5 miljoner kronor per år, varav 800 000 kronor av dessa står för hantering av vatten och avlopp. Sammanfattningsvis önskar Samfällighetsföreningen att ansvaret för va-ledningarna överläts till va-huvudmannen. Det ska framhållas att övriga områden byggda vid samma tid i Tygelsjö har kommunala ledningar för va i samfälld mark.

DOMSKÄL

Inledning

Den som fråga som mark- och miljödomstolen har att pröva i förevarande mål är om länsstyrelsen har haft fog att förelägga kommunen att inrätta en allmän va-anläggning inom verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten och dagvatten för det i målet aktuella området beläget i Tygelsjö (Området). Domstolen noterar härvid att såväl kommunen som Samfällighetsföreningen har förstått länsstyrelsens föreläggande såsom att kommunens ska överta Samfällighetsföreningens befintliga ledningar. Länsstyrelsen har dock förelagt kommunen att *inrätta* en allmän va-

anläggning. Mark- och miljödomstolen kommer därför endast att pröva huruvida länsstyrelsen har haft möjlighet att fatta ett sådant samt beslut samt om det i förevarande fall funnits fog för detta.

Domstolen noterar vidare att länsstyrelsen i kartbilagan till sitt beslut har benämnt aktuellt område GA:1. Då både samfällighetsföreningen och kommunen har hänvisat till gemensamhetsanläggningen som GA:2 får det enligt mark- och miljödomstolen antas att beslutet rätteligen avser GA:2.

Rättsliga utgångspunkter

Om det med hänsyn till människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsterna behöver ordnas, och se till att behovet snarast, och så länge det finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning, 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen). Länsstyrelsen får förelägga kommunen att fullgöra skyldigheten, 51 § vattentjänstlagen. För att miljöskyddsrekvisitet ska anses vara uppfyllt krävs enligt förarbetena att det kan förväntas att den allmänna va-anläggningen förhindrar eller åtminstone väsentligt motverkar påtagliga olägenheter för miljön (prop. 2005/06:78 s. 45).

Det är kommunen som beslutar om vilket eller vilka verksamhetsområden som den eller de allmänna va-anläggningarna i kommunen ska ha. Betydelsen av verksamhetsområdet är framför allt att lagens bestämmelser om huvudmannens och fastighetsägarnas rättigheter och skyldigheter blir gällande i verksamhetsområdet. För en fastighet som inte tagits med i verksamhetsområdet kan ägaren föra talan hos mark- och miljödomstol om att fastigheten ska ingå i området (a. prop. s. 135 f.).

Nuvarande va-lag innebär i jämförelse med tidigare va-lagstiftning en skärpning av kommunens skyldighet att ordna vattentjänster, framförallt genom att kommunen ska fullgöra skyldigheten genom en allmän va-anläggning. Tidigare krävdes inte nödvändigtvis att kommunen själv skulle utföra och driva den anläggning som

behövdes. Numera framgår kravet uttryckligen av 6 § p. 2. Som skäl för denna skärpning framhålls i förarbetena bl.a. att tillgången till vattentjänster är ett primärbehov och en förutsättning för en tillfredsställande levnadsstandard och att detta talar för att det bör vara en samhällelig angelägenhet att tillgodose behovet. Om skyldighet föreligger att ordna allmänna vattentjänster kan skyldigheten inte fullgöras genom att en gemensamhetsanläggning istället anordnas. Vattentjänstlagen innehåller följaktligen inte någon bestämmelse som medger att kommunen ska kunna besluta om va-samverkan mellan fastighetsägare som ett alternativ till kommunal va-anläggning (se Jörgen Qviström, Vattentjänstlagen, 2 uppl., 2016, s. 43 och 54 samt a. prop. s. 26 f. och 37 ff.).

För att en fastighetsägare ska ha rätt att använda en allmän va-anläggning måste det för det första finnas ett behov av en sådan vattentjänst som den allmänna anläggningen är inrättad eller ska inrättas för. För det andra krävs att det aktuella behovet av vattentjänster inte bättre, eller som det tidigare uttryckts ”med större fördel”, kan tillgodoses på annat sätt än genom den allmänna anläggningen. Huvudmannen har bevisbördan för att behovet med större fördel kan tillgodoses på annat sätt. Om en fastighet har tagits in i verksamhetsområdet får det presumeras att kommunen har godtagit att fastigheten behöver betjänas av den allmänna anläggningen (a.prop. s. 69).

Mark- och miljödomstolens bedömning

Det har framgått att Samfällighetsföreningen omfattar närmare 200 villor och 36 bostadsrätter. Sedermera har även fastigheten Hällan 1, på vilken det bedrivs förskola med 120 barn, kommit att anslutas till gemensamhetsanläggningen. Tygelsjö omfattas av en detaljplan som antogs i maj 2004. Syftet med denna var att möjliggöra anläggandet av ny bostadsbebyggelse omfattande omkring 250 småhus. Gemensamhetsanläggningen inrättades 2006. Även om det i detaljplanen har utpekats mark, vilken ska vara tillgänglig för gemensamhetsanläggning för ledningar, innebär inte vad som framgår av detaljplanen i sig ett hinder för att låta Området införlivas i det kommunala va-nätet.

Det är ostridigt att Området numera ligger inom det kommunala verksamhetsområdet för dricks- och spillvatten samt delvis inom verksamhetsområde för dagvatten. Mot bakgrund av att kommunen har bestämt ett verksamhetsområde där Området har kommit att ingå får det presumeras att kommunen har gjort en behovsbedömning med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön och därvid funnit att ett behov av en lösning i ett större sammanhang förelegat. Den presumptionen har kommunen inte lyckats bryta. Frågan är om behovet istället kan tillgodoses bättre på annat sätt, t.ex. genom den befintliga gemensamhetsanläggningen för va. En fastighets behov av vattentjänster och hur behovet bäst kan tillgodoses ska bedömas efter objektiva grunder. Vid prövningen ska hänsyn tas bl.a. till den omgivande bebyggelsen och områdets karaktär i övrigt (se Mark- och miljööverdomstolens dom av den 17 augusti 2020 i mål nr M 4976-19). Även om det i och för sig föreligger en samlad va-lösning för Området genom gemensamhetsanläggningen, är det rimligt att inte bedöma Området som en isolerad enhet. Området bör istället betraktas som en del av det större området Tygelsjö. Eftersom Området omfattas av den aktuella gemensamhetsanläggningen saknas det en samlad lösning för området Tygelsjö som helhet. Omkringliggande bebyggelse är, enligt vad som framgått, anslutet till det kommunala va-nätet. Det uppstår då ett haltande förhållande genom att Området lämnats utanför den samlade va-lösningen och va-frågorna kan därför inte fullt ut anses vara ordnade i ett större sammanhang. Till detta ska även värderas det faktum att en ytterligare fastighet, Hällan 2, respektive en förskoleverksamhet har anslutits till gemensamhetsanläggningen genom ändring av detaljplanen för berört område, antagen den 19 oktober 2017. De förhållanden som råder framstår inte som önskvärda ur ett långsiktigt perspektiv med hänsyn till skyddsintressena i 6 § vattentjänstlagen. Därtill bör beaktas att kommunen redan idag försörjer Samfällighetsföreningen med va-tjänster. Mot bakgrund av det anförda finner mark- och miljödomstolen således att länsstyrelsen har haft fog för sitt föreläggande. Vad kommunen har anfört i sitt överklagande om bl.a. standarden på befintligt ledningsnät och kommande kostnader påverkar inte den bedömningen. Kommunens överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 17 september 2020.

Henriette Fornas Minerskjöld

Mats Käll

I domstolens avgörande har tingsfiskalen Henriette Fornas Minerskjöld, ordförande, och tekniska rådet Mats Käll deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Emma Pettersson.

FÖRELÄGGANDE

1(4)

2019-09-12

Dnr 567-8738-2019

Kontaktperson
Miljötillsynsenheten
Trine Gadmar
010-224 1495
skane@lansstyrelsen.se

Malmö Stad
Kommunstyrelsen
kommunstyrelsen@malmo.se

VÄXJÖ TINGSRÄTT

INKOM: 2019-10-03
MÅLNR: M 4636-19
AKTBIL: 2

Föreläggande om allmän va-anläggning inom verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten och dagvatten vid Tygelsjö, Malmö Stad.

Beslut

Länsstyrelsen förelägger Malmö Stad att inrätta en allmän va-anläggning senast den 1 december 2019 inom verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten och dagvatten i Tygelsjö på fastigheterna inriktade på kartan i bilaga 1.

Beskrivning av ärendet

Samfällighetsföreningen Hällan i Tygelsjö har inkommit med en anmälan till Länsstyrelsen Skåne om att Malmö Stad (genom VA-syd) ej uppfyller sin skyldighet att inrätta en allmän va-anläggning inom verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten och dagvatten i Tygelsjö.

Motivering till beslutat

Samtliga fastigheter ligger inom verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten och dagvatten i Tygelsjö. Ett verksamhetsområde är ett område inom vilket vattenförsörjning, spillvatten och dagvatten ordnas genom en allmän va-anläggning.

Med en allmän va-anläggning avses en anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster. Om den aktuella samfällighetsföreningen upphävs kvarstår kommunens skyldigheter enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster vilket innebär att kommunen i så fall behöver ordna vattentjänster inom verksamhetsområdet samt se till att tjänsterna tillgodoses inom området genom en allmän va-anläggning.

Statens Va-nämnd uttalar (Beslut BVa 15, Va 112/09): Enligt tidigare va-lagstiftning krävdes inte nödvändigtvis att kommunen själv skulle utföra och driva den va-anläggning som behövdes. Om anläggningen uppfyllde kraven från hälsosynpunkt kunde skyldighetens anses uppfylld även genom tillkomsten av en gemensamhetsanläggning utan kommunens medverkan. Vattentjänstlagen innebär i detta avseende en skärpning av kraven för kommunen. Kommunen har nu fått det fulla ansvaret för att förekommande behov tillgodoses och skyldigheten skall kommunen fullgöra genom en kommunal anläggning. Skyldigheten kan således inte längre fullgöras på annat sätt utan medverkan av kommunen.

Av förarbetet till lagen (prop. 2005/06:78 s. 28) talas det om att tillgången till vattentjänster är ett primärbehov som talar för att det bör vara en samhällelig angelägenhet att tillgodoses behovet därav och att det demokratiska inflytandet liksom allmänhetens möjligheter till insyn i verksamheten måste säkras. En rådighet över va-resurserna underlättar också den kommunala planeringen. När behovet är sådant att utbyggnad av en allmän va-anläggning kommer i fråga skall därför också säkerställas att kommunen för rådigheten över va-resurserna.

I ett senare mål (Statens Va-nämnde beslut 2012-08-09, BVa 49, Va 110/11, Nordanstigs kommun) skrivs "Självfallet innebär inte vattentjänstlagens reglering av kommunens utbyggnadsskyldighet att en sådan ska föreligga för ett område som i sin helhet betjänas av en väl fungerande gemensam va-anläggning som ägs och drivs av fastighetsägarna". Av domen framgår det att kommunens skyldighet att ordna med vattentjänster kan ersättas med en befintlig, och för hela området väl fungerande gemensam va-anläggning om fastighetsägarna är eniga i denna fråga och att gemensamhetsanläggningen är fungerande.

I Tygelsjö vill fastighetsägarna upplösa samfälligheten och det framgår av ärendet att gemensamhetsanläggningen inte fungerar. Eftersom fastigheterna i samfällighetsföreningen Hällan i Tygelsjö ligger inom ett verksamhetsområde för allmänna vattentjänster anser länsstyrelsen att kommunen är skyldig att se till att behoven snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Länsstyrelsen Skåne förelägger därför Malmö Stad att tillgodose att en allmän va-anläggning inrättas inom verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten och dagvatten.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Detta beslut är fattat med stöd av 51 § jämte 6 § lag om allmänna vattentjänster.

Information

Du som bara fått en kopia av beslutet ska inte bekräfta att du tagit del av beslutet.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 2

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av chef för miljötillsynsenheten Rima Dauod med miljöhandläggare Trine Gadmar som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Lena Blomqvist, miljöhandläggare, medverkat

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till:

VA – Syd

Samfällighetsföreningen Hällan i Tygelsjö

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos Mark- och miljödomstolen. **Observera att du ska skicka eller lämna in överklagande till**, Länsstyrelsen i Skåne län, 205 15 Malmö. **Du kan även skicka in överklagandet via e-post till** skane@lansstyrelsen.se. Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till domstolen.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det domstolen som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter:

- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din mening, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud som kan sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen på e-post skane@lansstyrelsen.se eller telefonnummer 010-224 10 00. Ange beslutets diarienummer.

Teckenförklaring

- polylineLayer
- Override 1

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.